

Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Niemand zal hem storen, omdat iedereen naar de bokswedstrijd is gegaan.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 D

3 maximumscore 2

- a. (spectaculum) non fidele et lusorium (regel 11-12) / non fidele (regel 11) / lusorium (regel 12) 1
- b. (quam) inbecilli animo (sint quorum lacertos umerosque miramur) (regel 12-13) 1

4 D

5 maximumscore 2

- a. Als een lichaam al de meest extreme omstandigheden kan verdragen, kan de geest dat zeker 1
 - b. De geest heeft (in tegenstelling tot het lichaam) geen hulpmiddelen nodig om sterk(er) te worden / Het lichaam heeft (in tegenstelling tot de geest) (veel) hulpmiddelen nodig om sterk(er) te worden 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 1

virtus (regel 21)

7 maximumscore 1

Mensen zijn bereid honger te lijden voor het verkrijgen van vrijheid.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

8 maximumscore 2

- a. mancipia (regel 24) 1
- b. Peculium (regel 25) 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">a. De dood hoort bij de indifferentia / Na de dood gaat je geest op in de Ratio / Zoals alles is ook de dood door de Ratio gestuurd / De wijze leeft volgens de natuur en aanvaardt alles wat de Ratio veroorzaakt (dus ook de dood)	1
	<ul style="list-style-type: none">b. Na de dood valt de ziel in atomen uiteen / houdt de ziel op te bestaan	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
10	maximumscore 1	
	divitum (regel 32)	
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">Seneca is positiever. Volgens Seneca lacht de arme vaker dan de rijke / is de arme gelukkiger/oprechter dan de rijke	1
	<ul style="list-style-type: none">Bij Montaigne staat alleen dat armen net zoveel plezier hebben als rijken	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Wanneer bij het eerste punt alleen als antwoord is gegeven 'Seneca is positiever' geen scorepunt toekennen.</i>	
12	maximumscore 1	
	De mens speelt zijn rol slecht / krijgt een rol toebedeeld die hij niet goed kan uitvoeren.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

13 maximumscore 3

- a. militare is een bijvoeglijke bepaling (bij corpus) / militaire maakt deel uit van het lijdend voorwerp 1
 - in de vertaling is militaire als onderwerp vertaald 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- b. (het gebruik van het) imperfectum 1

14 maximumscore 1

reputatieschade/prestigeverlies/gezichtsverlies
Of woorden van overeenkomstige strekking.

15 maximumscore 2

- a. meliores aciores(que requieti surgent) (regel 8-9) / meliores (regel 8) / aciores (regel 8) 1
- b. vires recipient (paulum resoluti et remissi) (regel 11) 1

16 maximumscore 2

- Ze zijn noodzakelijk (voor herstel van kracht) 1
 - Te veel is schadelijk 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 maximumscore 2

- remittere houdt in deze context een lichte mate van ontspannen in 1
 - solvere houdt in deze context geheel ontspannen in 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

18 maximumscore 1

Pollio Asinius behoort tot quidam (regel 20), omdat hij dagelijks (twee uur) rust nam.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Wanneer de uitleg ontbreekt geen scorepunt toekennen.

19 maximumscore 1

caelo (a) libero (b) multo (b) spiritu (a) (regel 30)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer 'et' (tussen libero en multo) is toegevoegd.

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	• a. Liber maakt de mens vrij van zorgen	1
	• b. Liber maakt de tong los / maakt dat je alles durft te zeggen Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
21	B	
22	maximumscore 3	
	• insanire (regel 42)	1
	• (sine mixtura) dementiae (regel 44)	1
	• mota (mens) (regel 45)	1

Algemeen

23	maximumscore 3	
	• a. Seneca was (in werkelijkheid) (schat)rijk	1
	• b. Je onttrekken aan de verantwoordelijkheid voor de gemeenschap / Je niet bemoeien met het politieke leven / bestuur / de maatschappij past niet bij de idealen van de Stoa	1
	• c. Seneca bleef niet buiten zicht / bleef niet anoniem, want hij was een bekende figuur (o.a. als opvoeder van Nero) / Seneca was geen eigen baas zolang hij leefde, want hij werd gedwongen zich te onderwerpen aan de orders van het keizerlijk gezag (uiteindelijk resultierend in zijn zelfdoding) / Seneca raakte betrokken bij een samenzwering	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Wanneer de praesensvormen *submittis* (kolon 24), *existimas* (kolon 25), *moveris* (kolon 26), *demittis* (kolon 27), *respicis* (kolon 29), *tangeris* (kolon 30), *est* (kolon 31), *desiderat* (kolon 32), *cenat* (kolon 33), *est* (kolon 34), *bibitur* (kolon 35), *disponitur* (kolon 36) met een verleden tijd zijn vertaald, hiervoor steeds 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 4 scorepunten.

Kolon 24

24 maximumscore 2

Quare et superiori verba submittis

Waarom spreek jij onderdanig tot een hoger geplaatst persoon

Niet fout rekenen: **quare** waardoor

Vraag	Antwoord	Scores
25	Kolon 25 maximumscore 2 et pecuniam necessarium tibi instrumentum existimas en beschouw jij geld als een noodzakelijk (hulp)middel/instrument/werktuig voor jou / en meen jij dat geld voor jou een noodzakelijk (hulp)middel is Niet fout rekenen: en meen je dat geld voor jou noodzakelijk is als hulpmiddel	
26	Kolon 26 maximumscore 2 et damno moveris en word je geroerd/bewogen door verlies/schade / laat je je beïnvloeden door verlies/schade Niet fout rekenen: en raakt verlies jou	
27	Kolon 27 maximumscore 1 et lacrimas (kolon 28) demittis en vergiet je tranen	
28	Kolon 28 maximumscore 2 audita coniugis aut amici morte wanneer je de dood van je vrouw of (een/je) vriend vernomen hebt / na het horen van de dood van je vrouw of vriend / nadat de dood van je vrouw of vriend gehoord is Niet fout rekenen: door de dood van je vrouw of vriend nadat je die gehoord hebt / nadat die gehoord is	
29	Kolon 29 maximumscore 1 et respicis famam en houd je rekening met een/je goede naam / roem / de publieke opinie Niet fout rekenen: fama een slechte naam / gerucht	
30	Kolon 30 maximumscore 2 et malignis sermonibus tangeris? en word je (aan)geraakt/geroerd/getroffen door jaloerse/boosaardige roddels / door boosaardige gesprekken/woorden? Niet fout rekenen: en raken jaloerse roddels jou	

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 31 31 maximumscore 2 Quare cultius rus tibi est Waarom heb jij een verzorgder buitenhuis</p> <p>Niet fout rekenen: Waarom is jouw buitenhuis verzorgder</p>		
<p>Kolon 32 32 maximumscore 2 quam naturalis usus desiderat? dan het natuurlijk gebruik/nut / de natuurlijke noodzaak/behoefte verlangt?</p> <p>quam elke andere betekenis dan 'dan' of een synoniem daarvan</p>		0
<p>Kolon 33 33 maximumscore 2 Cur non ad praescriptum tuum cenas? Waarom eet/dineer jij niet volgens je (eigen) voorschrift(en)?</p>		
<p>Kolon 34 34 maximumscore 2 Cur tibi nitidior supellex est? Waarom heb jij te/nogal glimmend/elegant/mooi / glimmender/eleganter/mooier huisraad?</p> <p>Niet fout rekenen: Waarom is jouw huisraad te/nogal glimmend / glimmender Niet fout rekenen: supellex uitrusting/gereedschap</p>		
<p>Kolon 35 35 maximumscore 2 Cur apud te vinum aetate tua vetustius bibitur? Waarom wordt bij jou wijn gedronken (die) ouder (is) dan jouw leeftijd / dan jijzelf (bent)?</p> <p>aetate tua niet vertaald als ablativus comparationis</p>		0
<p>Kolon 36 36 maximumscore 1 Cur aurum disponitur? Waarom wordt (er) goud op tafel gezet?</p>		

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 37 37 maximumscore 1</p>	<p>Nunc hoc respondeo tibi: Nu antwoord ik jou dit:</p>	
	<p>Niet fout rekenen: hoc hiermee/hierdoor</p>	
<p>Kolon 38 38 maximumscore 1</p>	<p>non sum sapiens ik ben geen wijze</p>	
<p>Kolon 39 39 maximumscore 1</p>	<p>et (kolon 40) nec ero. en zal dat ook niet zijn.</p>	
<p>Kolon 40 40 maximumscore 2</p>	<p>ut malevolentiam tuam pascam, opdat ik jouw kwaadwilligheid/haat groter maak / om jouw kwaadwilligheid groter te maken,</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ut ook al / zodat ut elke andere betekenis dan 'opdat / om te / ook al / zodat' of een synoniem daarvan</p>	<p>0</p>
<p>Kolon 41 41 maximumscore 2</p>	<p>Exige itaque a me, Eis daarom van mij,</p>	
	<p>exige niet vertaald als imperativus a elke andere betekenis dan 'van' of een synoniem daarvan</p>	<p>0 0</p>
<p>Kolon 42 42 maximumscore 2</p>	<p>non ut optimis par sim, niet dat ik gelijk ben aan de besten,</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ut opdat/zodat dat ik niet gelijk ben aan de besten ut elke andere betekenis dan 'dat/opdat/zodat' of een synoniem daarvan optimis aan het beste / de beste dingen</p>	<p>0 0 0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 43		
43	maximumscore 2 sed ut malis melior. maar (dat ik) beter (ben) dan de slechten.	
	Niet fout rekenen: ut opdat/zodat ut elke andere betekenis dan 'dat/opdat/zodat' of een synoniem daarvan wanneer ook in kolon 42, hier niet meer aanrekenen	0
	malis niet vertaald als ablativus comparationis malis dan het kwaad / slechte dingen wanneer ook in kolon 42 optimis als onzijdig is vertaald, hier niet meer aanrekenen	0 0
Kolon 44		
44	maximumscore 1 Hoc mihi satis est: Dit is voor mij voldoende:	
	Hoc hierdoor/hiermee	0
Kolon 45		
45	maximumscore 2 cotidie aliquid ex vitiis meis demere dagelijks iets/een van mijn fouten/gebreken wegnemen	
Kolon 46		
46	maximumscore 1 et errores meos obiurgare. en mijn dwalingen/vergissingen bekritisieren.	

Bronvermeldingen

tekst 1	Seneca, Epistula ad Lucilium 80, 1-7
tekst 2	Seneca, De Tranquillitate Animi 17, 4-10
tekst 3	Seneca, De Vita Beata 17
vraag 11	M. de Montaigne, essay 1, 18 (vertaling H. van Pinxteren)
vraag 23	vertaling V. Hunink